

Babasavar Annelik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Babasavar Annelik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17167>

Özet

Babasavar Annelik Ölçeği, 2019 yılında Özlem Dönmez tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle okul öncesi çağda çocuğu olan anne-babaların etkileşim davranışlarını incelemek ve annelik tutumlarının çeşitli boyutlarının ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 57 maddeden ve beş alt faktörden oluşmakta olup, annelerin ebeveynlik rollerine, eşleriyle olan iletişimi düzeylerine ve çocuklarına yönelik bağlanma biçimlerine dair değerlendirilmeler sunmaktadır. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı Faktör Analizi ve güvenilirlik çalışmaları ile desteklenmiştir.

Ölçek, annelik kavramının çok boyutlu doğasını yakalamayı hedeflerken, özellikle babanın çocuk yetiştirme sürecindeki katılımının algılanan biçimlerini yansıtan faktörlere odaklanmaktadır. Bu faktörler arasında **Modern Annelik**, **İki Kat Sorumlu Annelik** ve **Akademik Bağlanma Annelik** gibi çağdaş ebeveynlik dinamiklerini yansıtan boyutlar bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Babasavar annelik, annelik tutumları, ebeveynlik davranışları, Likert ölçeği, faktör analizi, okul öncesi, anne-baba etkileşimi.

Yazarlar

Özlem Dönmez

Amaç

Babasavar Annelik Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin farklı annelik stillerini ve tutumlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçülecek bir araç geliştirmektir. Ölçek, annelerin çocuk yetiştirme sorumluluklarını nasıl algıladıklarını, eşleriyle olan ebeveynlik iletişimi düzeylerini ve çocuklarına olan bağlanma biçimlerini sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırma aracı, özellikle annenin rolünü babanın rolüne göre nasıl konumlandırıldığını, sorumlulukları tek başına üstlenme eğilimini ve geleneksel veya modern annelik normlarına uygunluk düzeyini belirlemeye yöneliktir. Elde edilen veriler, ebeveyn danışmanlığı ve aile terapisi alanlarında annelik stillerinin anlaşılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Yapı

Babasavar Annelik Ölçeği, annelik davranışları ve tutumlarının beş ana psikolojik yapı etrafında ölçmektedir. Bu beş faktörlü yapı, toplam 57 madde ile temsil edilmektedir. Ölçek,

annelerin e?leriyle olan ili?ki dinamiklerini, ev i?leri ve çocuk bak?m? sorumluluklar?n?n payla??m?n?, duygusal ba?lanma seviyelerini ve dolayl? çat??ma yönetim biçimlerini kapsar.

Ölçe?in ölçtü?ü temel boyutlar, annelik literatüründeki farklı yakla??mlar? yansıtır. Örne?in, **?ki Kat Sorumlu Annelik** boyutu, annenin baban?n yetersiz kat?l?m? nedeniyle ebeveynlik yükünü tek ba??na üstlenme e?ilimini; **Dolayl? Annelik** boyutu ise annenin e?i hakk?ndaki olumsuz dü?üncelerini çocuk üzerinden aktarma e?ilimini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yapı geçerli?ini belirlemek amacıyla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??tır. Yapılan analizler sonucunda Babasavar Annelik Ölçe?i'nin, beklenen teorik yapıyı destekleyen, 57 maddeden olu?an ve be? faktörlü bir yapıya sahip oldu?u belirlenmiştir. Bu sonuç, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? annelik tutumu boyutlar?n? ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl???n? de?erlendirmek için Cronbach Alfa de?erleri hesaplanm?? ve madde analizleri yapılm??tır. Genel ölçek için elde edilen Cronbach Alfa katsay?s? .90 olup, bu de?er ölçe?in yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir. Alt boyutlar?n güvenirlilik katsayılar? ise a?a??daki gibidir:

Modern Annelik: .89

?ki Kat Sorumlu Annelik: .87

A??r? Ba?l? Annelik: .85

Geleneksel Annelik: .71

Dolayl? Annelik: .63

Alt boyutlardan **Modern Annelik**, **?ki Kat Sorumlu Annelik** ve **A??r? Ba?l? Annelik** yüksek iç tutarlıl?k sergilerken; **Geleneksel Annelik** ve özellikle **Dolayl? Annelik** boyutlar?n?n Cronbach Alfa de?erleri nispeten daha dü?üktür, ancak kabul edilebilir s?n?rlar içerisindedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda, veri yap?s?n?n faktör yap?s?na uygunlu?unu test etmek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullanılm??tır. Bu analiz, annelik davran??lar?n? aç?klayan temel boyutlar? ortaya ç?karm??tır. Faktör analizi sonucunda 57 maddelik ölçe?in, varyans?n önemli bir k?sım?n? aç?klayan be? temel faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu faktörler, Babasavar Annelik kavram?n?n farklı tezahürlerini yansıtmaktadır.

Faktörler, annelik rollerinin modernle?mesi, sorumluluk payla??m?ndaki dengesizlikler ve annenin

duygusal olarak çocuğa a??r? ba??ml?? gibi kritik ebeveynlik dinamiklerini temsil etmektedir. Bu faktör yap?s?, ölçeğin teorik çerçevesini sa?lamla?t?rm??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Anne-Babalar (Özellikle Anneler)

Age Group: Okul öncesi ça?da çocu?u olan ebeveynler

Population Details: Okul öncesi ça?da çocu?u olan anneler ve babalar

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Annelik stilleri, ebeveynlik sorumlulu?u, geçerlik, güvenirlik, Marmara Üniversitesi, çocuk geli?imi, e?ler aras? i?birli?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: ozlemdonmez@maltepe.edu.tr

Correspondence Address: Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul (Tez dönemi).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2019 y?l?nda Özlem Dönmez taraf?ndan yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Özlem Dönmez ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle yazar izni ile ücretsiz kullan?m sa?lanmaktadır.

Kaynaklar

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [babasavar-annelik-olcegi-toad.pdf](#)

Dönmez, Ö. (2019). *Babasavar Annelik Ölçeği'nin geliştirilmesi ve okul öncesi çaşda çocuğu olan anne-babaların etkileşim davranışlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tez bağlantısı: YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Babasavar Annelik Ölçeği Maddeleri

Ölçek 57 madde beş faktörlü yapıdadır. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir (1=hiçbir zaman, 2=nadiren, 3=bazen, 4=genellikle ve 5=her zaman). Aşağıda alt boyutlar ve örnek maddeler yer almaktadır:

Modern Annelik (66m): Ebeveynlik ile ilgili konularda eşim ile işbirliği yaparız.

İki Kat Sorumlu Annelik (40m): Eşim çocuğumla ilgilenmez.

Aşır? Bağı Annelik (8m): Çocuğumla birbirimize aşır? bağıyoruz.

Geleneksel Annelik (48m): Ev işlerini eşime öğretene kadar kendim yaparım.

Dolaylı Annelik (4m): Eşim hakkında olumsuz fikirlerimi çocuğumla paylaşıyorum.